

Lovforslag nr. L 183. Fremsat den 21. marts 2002 af udenrigsministeren (Per Stig Møller)

Forslag

til

Lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder¹⁾

Kapitel 1

Etablering og formål

§ 1. Med det formål at styrke forsknings-, udrednings- og informationsvirksomheden i Danmark om internationale forhold, forstået som det udenrigs-, sikkerheds- og udviklingspolitiske område, konflikter, holocaust, folkedrab og politiske massedrab, samt menneskerettigheder i ind- og udland, etableres et Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder.

Stk. 2. I centret indgår som selvstændige enheder:

- 1) Institut for Internationale Studier, omfattende de hidtidige aktiviteter under Dansk Udenrigspolitisk Institut, Center for Udviklingsforskning, Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier og Center for Freds- og Konfliktforskning.
- 2) Institut for Menneskerettigheder, omfattende de hidtidige aktiviteter under Det Danske Center for Menneskerettigheder.

§ 2. Institut for Internationale Studier arbejder for opfyldelsen af sit formål ved:

- 1) At udføre, fremme og samordne uafhængig forskning om internationale forhold.
- 2) At udarbejde udredninger og redegørelser efter anmodning fra Folketinget, regeringen eller på eget initiativ samt at følge den internationale udvikling med henblik på at vurdere Danmarks udenrigs- og sikkerhedspolitiske situation i en bred politisk og økono-

misk sammenhæng, herunder Danmarks placering i forhold til udviklingspolitiske problemstillinger. Medmindre andet aftales i det enkelte tilfælde, afgives de nævnte udredninger og redegørelser på institutbestyrelsens ansvar.

- 3) At formidle forskningsresultater, analyser og viden samt udøve dokumentations- og informationsvirksomhed, herunder biblioteksvirksomhed, om internationale forhold.
- 4) At medvirke ved forskeruddannelse i samarbejde med andre forskningsinstitutioner, herunder støtte udvikling af forskningskapacitet i udviklingslandene, samt gennemføre videreuddannelse for instituttets brugere.
- 5) At fungere som bindeled mellem danske og internationale forskningsmiljøer inden for instituttets arbejdsområde.

Stk. 2. Institut for Menneskerettigheder skal i sin virksomhed tage udgangspunkt i de af det internationale samfund til enhver tid anerkendte menneskerettigheder, herunder især de i FNs verdenserklæring, FNs konventioner og Europarådets konventioner omtalte menneskerettigheder, samt de i grundloven indeholdte frihedsrettigheder. Instituttet skal fremme arbejdet med forskning i og oplysning om menneskerettighederne i fredstid og under væbnede konflikter, navnlig ved:

- 1) At varetage en selvstændig og uafhængig dansk forskningsindsats på menneskerettighedsområdet.

¹⁾ Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv 2000/43/EF, EF-Tidende 2000 L 180 s. 22.

F. t. l. vedr. Dansk Center for Internationale Studier m.v.

- 2) At rådgive Folketinget og regeringen om Danmarks forpligtelser på menneskerettighedsområdet.
- 3) At afholde og fremme undervisning på alle niveauer inden for menneskerettighedsområdet, herunder ved folkeligt oplysningsarbejde.
- 4) At fremme ligebehandling af alle uden forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, herunder ved at bistå ofre for forskelsbehandling med at få behandlet deres klager over forskelsbehandling under hensyntagen til ofrenes, foreningernes, organisationernes og andre juridiske personers rettigheder, indlede uafhængige undersøgelser af forskelsbehandling og offentliggøre rapporter og fremsætte henstillinger om spørgsmål vedrørende forskelsbehandling.
- 5) At forestå information om menneskerettighederne til brug for frivillige organisationer, forskere, offentlige myndigheder og den interesserede offentlighed.
- 6) At sikre tidssvarende offentligt tilgængelige biblioteks- og dokumentationsfaciliteter vedrørende menneskerettighederne.
- 7) At støtte frivillige organisationer og andre i opbygningen af menneskerettighedsdokumentation.
- 8) At fremme koordination mellem og bistand til de frivillige organisationers arbejde med menneskerettighederne.
- 9) At støtte og udbygge nordisk og andet internationalt samarbejde på menneskerettighedsområdet.
- 10) At bidrage til gennemførelse af menneskerettighederne i ind- og udland.

§ 3. Centret er en selvejende institution.

Stk. 2. Staten yder et årligt tilskud til centrets drift.

§ 4. Centret kan i overensstemmelse med sit formål modtage indtægter fra fonde, gaver m.v. og kan drive indtægtsdækket virksomhed, tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed og andre tilskudsfinansierede aktiviteter, herunder konsulentbistand og rådgivning, i det omfang dette er foreneligt med varetagelsen af centrets øvrige opgaver.

Stk. 2. Centret kan i overensstemmelse med sit formål indgå flerårige aftaler med offentlige myndigheder om løsning af konkrete opgaver.

Kapitel 2

Centrets og institutternes ledelse

§ 5. Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder ledes af en centerbestyrelse, der træffer afgørelse i alle væsentlige spørgsmål om centrets økonomi og forvaltning.

Stk. 2. Institut for Internationale Studier og Institut for Menneskerettigheder ledes af hver sin institutbestyrelse, der har ansvaret for alle faglige spørgsmål, herunder forskningsstrategi og arbejdsopgaver, inden for instituttets arbejdsområde, jf. § 2.

Stk. 3. Centerbestyrelsen består af en formand, der udpeges af udenrigsministeren, bestyrelsesformanden for Institut for Internationale Studier, bestyrelsesformanden for Institut for Menneskerettigheder, to medlemmer udpeget af bestyrelsen for Institut for Internationale Studier, to medlemmer udpeget af bestyrelsen for Institut for Menneskerettigheder og to medlemmer valgt af medarbejderne ved centret.

§ 6. Bestyrelsen for Institut for Internationale Studier består af 11 medlemmer, der udpeges i deres personlige egenskab:

- 1) et medlem udpeges af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd
- 2) et medlem udpeges af Statens Humanistiske Forskningsråd
- 3) et medlem udpeges af Styrelsen for Internationalt Udviklingssamarbejde
- 4) fire medlemmer udpeges af Rektorkollegiet
- 5) et medlem udpeges af statsministeren
- 6) et medlem udpeges af udenrigsministeren
- 7) et medlem udpeges af forsvarsministeren
- 8) et medlem vælges af medarbejderne ved instituttet.

Stk. 2. Bestyrelsen vælger sin formand af egen midte.

§ 7. Bestyrelsen for Institut for Menneskerettigheder består af 13 medlemmer, der udpeges i deres personlige egenskab:

- 1) seks medlemmer udpeges af Rådet for Menneskerettigheder, jf. stk. 5
- 2) to medlemmer udpeges af rektor for Københavns Universitet
- 3) to medlemmer udpeges af rektor for Aarhus Universitet
- 4) to medlemmer udpeges af Rektorkollegiet
- 5) et medlem vælges af medarbejderne ved instituttet

Stk. 2. Af de af Rådet for Menneskerettigheder udpegede medlemmer skal mindst to have tilknytning til de etniske minoriteter eller en humanitær organisation, der beskæftiger sig med områder af betydning for de etniske minoriteter.

Stk. 3. Af de af rektorerne for Københavns og Aarhus universiteter udpegede medlemmer skal mindst to være tilknyttet de juridiske faggrupper.

Stk. 4. Bestyrelsen vælger sin formand af egen midte.

Stk. 5. Der nedsættes et Råd for Menneskerettigheder, der sammensættes således, at de synspunkter, som gør sig gældende blandt interesse-ede frivillige organisationer, særligt berørte offentlige myndigheder, interesserede forskere og andre særligt interesserede enkeltpersoner og grupper af personer, herunder de etniske minoriteter, afspejles.

Stk. 6. Rådet for Menneskerettigheder drøfter de overordnede retningslinjer for instituttets virksomhed i overensstemmelse med internationalt anerkendte principper og påser, at instituttets aktiviteter er i overensstemmelse med dets formål efter denne lov. Rådet kan over for institutbestyrelsen fremsætte forslag til nye aktiviteter og vurdere forløbet af hidtidige aktiviteter.

§ 8. Medlemmerne af centerbestyrelsen og af institutbestyrelserne udpeges for en fireårig periode og kan genudpeges for yderligere en periode. Derefter kan de først vælges eller udpeges på ny efter mindst fire års forløb.

Stk. 2. Valg af medarbejderrepræsentanter finder sted i henhold til bestemmelserne herom i lov om aktieselskaber.

Stk. 3. Snarest efter lovens ikrafttræden fastsætter centerbestyrelsen, institutbestyrelserne og Rådet for Menneskerettigheder deres forretningsordener. I forretningsordenen for Rådet for Menneskerettigheder fastsættes regler for medlemskab af rådet i overensstemmelse med internationalt anerkendte principper for nationale menneskerettighedsinstitutioner.

Stk. 4. Institutbestyrelserne kan nedsætte særlige udvalg, herunder forskningsudvalg, og rådgivende fora.

Stk. 5. De nærmere regler for centrets virksomhed fastsættes i en statut af centerbestyrelsen efter indstilling fra institutbestyrelserne.

§ 9. Centrets daglige ledelse i økonomi- og forvaltningsspørgsmål forestås af en centerdi-

rektør, der udnævnes af centerbestyrelsen efter offentligt opslag.

Stk. 2. Hver af institutbestyrelserne udnævner efter offentligt opslag en institutdirektør til at forestå instituttets daglige ledelse i faglige spørgsmål.

Kapitel 4

Revision, nedlæggelse, ikrafttræden

§ 10. Centrets regnskabsår er finansåret. Ved regnskabsårets afslutning udarbejdes et årsregnskab. Regnskabet skal underkrives af centerbestyrelsen og centerdirektøren.

Stk. 2. Udenrigsministeren fastsætter retningslinjer for udarbejdelsen af centrets budget og for regnskabsaflæggelsen.

Stk. 3. Rigsrevisor forestår revisionen af centret, jf. § 2 i lov om revisionen af statens regnskaber m.m.

§ 11. Centret kan kun nedlægges ved lov.

Stk. 2. I tilfælde af, at centret nedlægges som selvejende institution, overgår dets bygninger, anlæg, inventar samt formue i øvrigt til staten.

§ 12. Loven træder i kraft den 1. januar 2003, idet udenrigsministeren dog fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelsen af § 2, stk. 2, nr. 4.

Stk. 2. Samtidig med lovens ikrafttrædelse ophæves følgende love og bestemmelser:

- 1) Lov nr. 442 af 14. juni 1995 om oprettelse af Dansk Udenrigspolitisk Institut
- 2) Lov nr. 477 af 31. maj 2000 om oprettelse af Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier
- 3) Lov nr. 408 af 10. juni 1997 om Nævnet for Etnisk Ligestilling
- 4) § 12, stk. 3 og 4, i lov om internationalt udviklingssamarbejde, jf. lovbekendtgørelse nr. 541 af 10. juli 1998.

Stk. 3. Centret indtræder gennem institutterne i samtlige de rettigheder og forpligtelser, som Dansk Udenrigspolitisk Institut, Center for Udviklingsforskning, Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier, Center for Freds- og Konfliktforskning og Det Danske Center for Menneskerettigheder har ved lovens ikrafttræden. Samtidig overgår disse institutioners formue til centret.

Stk. 4. De nuværende medlemmer af bestyrelsen for Det Danske Center for Menneskerettigheder indtræder som medlemmer af bestyrelsen

for Institut for Menneskerettigheder for den resterende tid af den periode, de er udpeget for.

§ 13. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Dansk forskning, der beskæftiger sig med internationale forhold, er i dag spredt på flere forskellige centre og institutioner. De er etableret gennem årene med forskellige begrundelser og med fokus på forskellige aspekter af internationale forhold og ikke som resultat af overordnede overvejelser. Den internationale udvikling, herunder ikke mindst globaliseringen, udvikelsen af sikkerhedsbegrebet og den europæiske politiske udvikling, gør opsplitningen i forskellige centre stadig mere u hensigtsmæssig. Formålet med etablering af én fælles institution er at skabe rammerne for et sammenhængende og koncentreret udenrigspolitisk forskningsmiljø i Danmark, der i kvalitet kan måle sig med de bedste udenlandske udenrigspolitiske forskningscentre. Samtidig opnås en mere omkostningseffektiv virksomhed ved at kræfterne samles, og ved at de udenrigspolitiske forskningsinstitutioner sammen med Det Danske Center for Menneskerettigheder indgår i en fælles administrativ struktur.

Forslaget er tillige en opfølgning af regeringens beslutning vedrørende sanering af råd, nævn, udvalg og centre.

Forskning om internationale forhold og menneskerettigheder finder i dag sted på følgende institutioner uden for universiteterne:

Dansk Udenrigspolitisk Institut har til opgave

- at udføre, fremme og samordne uafhængig forskning inden for international politik og dansk udenrigspolitik,
- at udarbejde analyser og udredninger efter anmodning fra enten regering, et af Folketinget nedsat udvalg eller på eget initiativ samt at følge den internationale udvikling med henblik på at vurdere Danmarks udenrigs- og sikkerhedspolitiske situation i en bred politisk og økonomisk sammenhæng,
- at virke som forbindelsesled mellem dansk og udenlandsk forskning vedrørende international politik og dansk udenrigspolitik,
- at formidle forskningsresultater og analyser samt at udøve dokumentations- og informationsvirksom-

hed vedrørende internationale forhold og dansk udenrigspolitik,

- at medvirke ved forskeruddannelse i samarbejde med andre forskningsinstitutioner,
- at gennemføre videreuddannelse for instituttets brugere.

Instituttet yder økonomisk støtte til aktiviteter inden for instituttets område, herunder til debat- og oplysningsvirksomhed m.v.

Center for Udviklingsforskning har som opgaver:

- at udføre samfundsvidenskabelig udviklingsforskning,
- at udføre denne forskningsvirksomhed i samarbejde med andre faggrene og andre institutioner, herunder støtte udvikling af forskningskapaciteten i ulande,
- at yde vejledning og service ved forskeruddannelse på området gennem et samarbejde med andre forskningsinstitutioner og højere læreanstalter,
- at bidrage til at stimulere interessen for samfundsvidenskabelig udviklingsforskning i Danmark,
- at støtte den samfundsvidenskabelige udviklingsforskning ved biblioteks- og dokumentationsarbejde,
- at medvirke til at udbrede kendskabet til og formidle den danske og internationale forskning på området,
- at yde konsulent- og rådgivningsvirksomhed i det omfang, dette er foreneligt med varetagelsen af de øvrige opgaver.

Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier er oprettet med det formål at opbygge en dansk kapacitet inden for det tværfaglige studium af processer, der skaber grundlaget for og udløser folkedrab. Centret har til opgave at foretage studier af historiske forløb og aktuelle begivenheder bl.a. med henblik på udvikling af redskaber, der kan forhindre fremtidige folkedrab.

Centret arbejder for opfyldelsen af sit formål ved indsats på tre hovedområder:

- uafhængig forskning, herunder indsamling af data og studier af tidligere, igangværende og fremtidige

potentielle folkedrab. Et særligt forskningsområde vedrører danske aspekter af holocaust,

- metodeudvikling, herunder udvikling af instrumenter til forebyggelse af folkedrab gennem studier af de processer, der muliggør eller kan lede til eller udløse folkedrab,
- formidling af viden om folkedrab og processerne bag, herunder løbende foredrags- og undervisningsaktiviteter og udarbejdelse af undervisningsmateriale.

Center for Freds- og Konfliktforskning har til formål at fremme og støtte dansk forskning i problemer vedrørende international fred og sikkerhed på et tværvidenskabeligt og pluralistisk grundlag. Centrets sigte er, at dets arbejde skal ligge i den internationale vidensfront, og derfor publiceres forskningen internationalt. Centret har status som en sektorforskningsinstitution, jf. lov om sektorforskningsinstitutioner.

Centrets forskning omfatter bl.a.:

- sikkerhedsteori, herunder selve sikkerhedsbegrebet, men også omfattende sikkerhedsdynamikker i Europa og dets nærområder (Kaukasus, Lilleasien, Mellemøsten og Nordafrika) og komparative analyser med andre regioner,
- global styring, med særlig fokus på sammenhængen mellem udviklinger i det internationale samfund og verdenssamfundet, forskellige former for styring i det internationale system og fred,
- sikkerhed i Østersøområdet og Norden, herunder nærområderne, med fokus på bl.a. udenrigs-, sikkerheds- og handelspolitik,
- studier af regionale sikkerhedsproblemer, enkeltlandes forsvarspolitik, ikke-offensivt forsvar, omstilling af militære ressourcer og brug af forskellige former for multinationale styrker til fredsrelaterede formål,
- studiet af krige, som er domineret af fx etniske, kulturelle og økonomiske faktorer.

Centret er forpligtet til at anvende en del af sin bevilling til at yde økonomisk støtte til relevante akademiske formål og projekter, fx udenlandske forskeres ophold i Danmark, danske forskeres aktiviteter i udlandet og rejsestipendier til studerende ved danske uddannelsesinstitutioner.

Det Danske Center for Menneskerettigheder har til formål at fremme arbejdet med forskning i og information om menneskerettighederne i fredstid såvel som under væbnede konflikter, navnlig ved:

- at skabe en selvstændig og uafhængig dansk forskningsindsats på området,
- at rådgive Folketinget og ministerierne om Danmarks forpligtelser på menneskerettighedsområdet,

- at afholde og fremme undervisning på alle niveauer inden for området; herunder folkeligt oplysningsarbejde,
- at forestå information til brug for de frivillige organisationer, forskere, offentlige myndigheder samt den interesserede offentlighed,
- at sikre tidssvarende offentlige biblioteks- og dokumentationsfaciliteter,
- at støtte frivillige organisationer og andre i opbygningen af menneskerettighedsdokumentation,
- at fremme koordination mellem og bistand til de frivillige organisationers arbejde med menneskerettigheder,
- at støtte og udbygge nordisk og andet internationalt samarbejde på menneskerettighedsområdet,
- at bidrage til implementering af menneskerettigheder nationalt og internationalt.

Centret skal i sin virksomhed tage udgangspunkt i de af det internationale samfund til enhver tid anerkendte menneskerettigheder, herunder især de i FN's verdenserklæring, FN's konventioner og Europarådets konventioner omtalte menneskerettigheder, samt de i grundloven indeholdte frihedsrettigheder. Centret skal på tværfagligt grundlag selvstændigt bidrage til gennemførelse af menneskerettighederne både nationalt og internationalt.

Den nye institution foreslås kaldt **Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder**. Centret bliver en selvejende, uafhængig institution, hvis primære formål er at udføre forskning og aktuell analysevirksomhed på internationalt niveau. Centret skal beskæftige sig med europæisk politik, internationale juridiske, politiske og økonomiske relationer, forsvar, fred og sikkerhed, ulighed og udvikling, årsager til og bekæmpelse af fattigdom, voldelige konflikter, folkedrab og politiske massedrab, holocaust samt menneskerettigheder i ind- og udland. Der skal lægges vægt på aktiviteter af betydning for politiske aktører, offentligheden og den offentlige debat. Centret skal sikre øget dansk synlighed og gennemslagskraft i internationale forskningssammenhænge. Samtidig vil der gennem samling af institutionerne kunne foretages en koordinering af forskningsopgaverne og ressourcerne efter en overordnet vurdering af hele aktivitetsfeltet til gavn for både faglig produktion og udadvendte aktiviteter såvel i forhold til danske og udenlandske universiteter som andre internationale sammenhænge. I relation til udenlandske forskningsinstitutioner vil et bredere og samlet udenrigspolitisk forskningsmiljø kunne fremstå som en mere naturlig og iøjnefaldende samarbejdspartner, hvilket også vil gøre det mere tiltrækkende for internationalt aner-

kendte forskere at indgå i analyse- og forskningsprojekter i Danmark. De nye muligheder for at åbne forskerskoler i samarbejde med de danske forskningsinstitutioner, der har ret til at tildele ph.d.-graden, vil kunne styrke opbygningen af et frugtbart forskeruddannelsesmiljø. Et samlet forskningsmiljø vil kunne øge kontakten og vekselvirkningen mellem forskningen og brugerne af forskningsresultater og give forskningen en mere central og integreret betydning i den politiske beslutningsproces. Med et samlet Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder vil der være skabt mulighed for at fremme dialogen mellem embedsmænd og forskere, herunder i form af videreuddannelse af praktikere i centraladministrationen og gennem udvekslingsordninger med de mest berørte ministerier.

Centret opbygges af to institutter, *Institut for Internationale Studier*, der omfatter de hidtidige aktiviteter under Dansk Udenrigspolitisk Institut, Center for Udviklingsforskning, Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier og Center for Freds- og Konfliktforskning, og *Institut for Menneskerettigheder*, der omfatter de hidtidige aktiviteter under Det Danske Center for Menneskerettigheder.

Nævnet for Etnisk Ligestilling nedlægges ved lovforslaget. Nævnet har til formål at rådgive Folketinget, regeringen, lokale og centrale myndigheder, organisationer og institutioner samt andre dele af samfundet om spørgsmål om etnisk ligestilling. Nævnet skal arbejde for at modvirke forskelsbehandling mellem personer med dansk oprindelse og personer med anden etnisk oprindelse. Nedlæggelsen skal ses i lyset af Rådets direktiv 2000/43/EF om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse (EF-Tidende 2000 L 180 s. 22). Regeringen vil i begyndelsen af den kommende folketingsamling fremsætte et lovforslag, der nærmere fastlægger, hvorledes direktivet gennemføres inden den 1. juli 2003. Direktivets gennemførelsesfrist er den 19. juli 2003. Ved nærværende lovforslag gennemføres alene bestemmelserne i direktivets artikel 13, stk. 1 og 2, om etablering af uafhængige organer for fremme af ligebehandling.

Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser m.v.

1. Økonomiske konsekvenser for det offentlige

Centret vil modtage offentligt tilskud over finansloven. Det årlige tilskud til centret finansieres under Udenrigsministeriets og Forsvarsministeriets afsnit på finansloven. Det samlede tilskud for 2002 til de fem

institutioner, der sammenlægges, er fastsat på finansloven for 2002. Centerbestyrelsen vil efter etableringen foretage fordelingen af det fremtidige tilskud mellem centrets to institutter og de fælles administrative og servicefunktioner.

Sammenlægningen af administrative funktioner og andre servicefunktioner vil medføre en bedre ressourceudnyttelse såvel som besparelser i det samlede centers administrationsudgifter m.v. i forhold til udgifterne ved at opretholde fem særskilte institutioner. Disse og andre besparelser er indregnet i det samlede stats-tilskud til de fem institutioner på finansloven for 2002 og gennemføres af institutionerne i 2002.

Nedlæggelsen af Nævnet for Etnisk Ligestilling har ikke konsekvenser for 2002. For 2003 vil konsekvenserne blive belyst i det for nævnte kommende lovforslag.

Samlet skønnes forslaget derfor ikke i sig selv at have økonomiske konsekvenser for det offentlige, ud over hvad der allerede fremgår af finansloven for 2002.

2. Administrative konsekvenser for det offentlige

Forslaget skønnes ikke at have administrative konsekvenser for det offentlige.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget skønnes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

4. Miljømessige konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at have miljømessige konsekvenser.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Forslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

6. Lovforslagets forhold til EU-retten

Forslaget indeholder en bestemmelse, § 2, stk. 2, nr. 4, der gennemfører bestemmelserne i artikel 13, stk. 1 og 2, om etablering af uafhængige organer for fremme af ligebehandling i Rådets direktiv 2000/43/EF om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse (EF-Tidende 2000 L 180 s. 22). Regeringen vil i begyndelsen af den kommende folketingsamling fremsætte et lovforslag, der nærmere fastlægger, hvorledes direktivet gennemføres inden den 1. juli 2003. Direktivets gennemførelsesfrist er den 19. juli 2003.

7. Ligestillingsmæssige konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at have ligestillingsmæssige konsekvenser.

Samlet vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser/ mindreudgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	§ 2, stk. 2, nr. 4, gennemfører bestemmelserne i artikel 13, stk. 1 og 2, om etablering af uafhængige organer for fremme af ligebehandling i Rådets direktiv 2000/43/EF om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse (EF-Tidende 2000 L 180 s. 22).	
Ligestillingsmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen

Hørte myndigheder m.v.

Et udkast til lovforslaget er sendt i høring til ca. 125 myndigheder, organisationer m.v. og gjort tilgængeligt på Udenrigsministeriets hjemmeside.

*Bemærkninger til de enkelte bestemmelser**Til § 1*

Det overordnede formål med etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder er at skabe rammerne for et sammenhængende og koncentreret forskningsmiljø vedrørende internationale forhold og at skabe en samlet ramme om forskning i internationale forhold og menneskerettighedsarbejdet.

I centret videreføres de fem sammenlagte institutter, og deres personale og aktiver overgår til centret. Det præciseres, at politiske massedrab også indgår i centrets forskningsområde på linje med folkekræb. Prioriteringen inden for de til enhver tid gældende finansielle rammer, jf. de på finansloven årligt bevilgede beløb og andre indtægter, vil være centerbestyrelsens og institutbestyrelsernes ansvar.

I centret indgår som selvstændige enheder *Institut for Internationale Studier*, omfattende de hidtidige aktiviteter under Dansk Udenrigspolitisk Institut, Center for Udviklingsforskning, Dansk Center for Holocaust- og Folkekræbsstudier og Center for Freds- og Konfliktforskning, og *Institut for Menneskerettigheder*, omfattende de hidtidige aktiviteter under Det Danske Center for Menneskerettigheder.

Det påtænkes af Udenrigsministeriet foreslået, at der indgås en udviklingskontrakt mellem centret (centerbestyrelsen og vedkommende institutbestyrelse(r)) og Udenrigsministeriet, som fastlægger målsætninger og udviklingsplaner med hensyn til forskning, udredninger, formidling, forskningstemaer, kvalitetssikring af forskningen, inddragelse af eksterne parter, eksternt finansiering, dannelsen af netværk m.v. Institutbestyrelserne vil få ansvaret for realisering af målsætninger og planer i kontrakten. Udviklingskontrakten kan have flere tidshorisonter, fx en femårig horisont for forskning og et kortere perspektiv for udredninger, men således at der sikres en samlet forhandlingsramme og et samlet perspektiv, og således at udredninger bliver forskningsbaserede. På linje med gældende kontrakter mellem universiteter og Ministeriet for Vi-

denskab, Teknologi og Udvikling og Undervisningsministeriet vil kontrakten respektere centrets grundlæggende forsknings- og metodefrihed.

Den gældende ordning, hvorefter Forsvarsministeriet - i samarbejde med Udenrigsministeriet - med Dansk Udenrigspolitisk Institut aftaler formål, indhold og prioriteringer, for så vidt angår de særlige forsvars- og sikkerhedspolitiske projekter, der finansieres over forsvarsrammen, jf. Aftale om Forsvarets Ordning 2000-2004, agtes videreført med centret (centerbestyrelsen og bestyrelsen for Institut for Internationale Studier).

Til § 2

Til stk. 1

Til nr. 1

Institut for Internationale Studier udfører som en af sine væsentligste opgaver uafhængig forskning af international kvalitet inden for et bredt felt af internationale emner. Indsatsen inden for de enkelte forskningsområder tilrettelægges af institutbestyrelsen i forbindelse med den løbende opfølgning af udviklingskontrakten med Udenrigsministeriet, idet der forventes en særlig indsats for at drage nytte af spændvidden i instituttets forskningsområde. Institutet bør i tilrettelæggelsen af sin virksomhed sikre sig beredskab til at kunne tage nye emner op for at sikre dynamik og aktualitet i dets forskning.

Til nr. 2

Udarbejdelse af udredninger og redegørelser vil kunne ske på anmodning fra Folketinget eller regeringen eller på institutbestyrelsens eget initiativ. Institutet vil skulle følge den internationale udvikling med henblik på at vurdere Danmarks udenrigs- og sikkerhedspolitiske situation i en bred politisk og økonomisk sammenhæng, herunder Danmarks placering i forhold til udviklingspolitiske problemstillinger. Medmindre andet aftales i det enkelte tilfælde, afgives instituttets udredninger og redegørelser på institutbestyrelsens ansvar. Andre typer rapporter, analyser m.v. vil kunne afgives på institutdirektørens ansvar.

Til nr. 3

Instituttet skal sikre en perspektiverende og anvendelsesorienteret formidling af forskningsresultater og analyser samt gennem dokumentation og informationsvirksomhed bidrage til at stimulere interessen for, kendskabet til, studiet af og debatten om internationale forhold. Der skal lægges vægt på, at alsidighed og pluralisme præger bidragene til danske og internatio-

nale debatter om centrale spørgsmål inden for instituttets arbejdsfelt. Institutet skal varetage en national videncenterfunktion på internationalt niveau. Som led heri indgår fx dansk- og engelsksproget tilstedeværelse på internet samt et offentligt tilgængeligt bibliotek med relevant litteratur. I forbindelse med etablering af et fælles bibliotek vil de eksisterende bibliotekers forpligtelser i henhold til fx biblioteksloven skulle respekteres. Udenrigsministeriet overvejer i forbindelse med nedlæggelse af sit eget bibliotek at indgå aftale med instituttet om biblioteksbetjening af ministeriet og om overdragelse af Udenrigsministeriets bogsamlinger til instituttet. Til formidlingsopgaven hører også oplysnings- og mindefunktionen vedrørende holocaust.

Til nr. 4

Med et forskningsmiljø af international klasse vil instituttet kunne deltage i forskeruddannelse (ph.d.) i samarbejde med universiteterne, fx i form af forskerskoler og med medfinansiering fra bl.a. Forskeruddannelsesrådet. Institutet forudses endvidere at deltage i videreuddannelsesprogrammer samt deltage i udvekslingsordninger, såvel internationalt som med henblik på at knytte praktikere og embedsmænd fra relevante ministerier, organisationer og Folketinget m.v. til instituttet. Institutet kan som led i sit samarbejde med forskningsinstitutioner i udviklingslande i samarbejde med Udenrigsministeriet bl.a. finansiere korterevarende studieophold ved instituttet. Betingelser for samt omfang heraf fastlægges ved aftale mellem centret (centerbestyrelsen og bestyrelsen for Institut for Internationale Studier) og Udenrigsministeriet.

Til nr. 5

Det danske forskningsmiljø inden for instituttets kerneområder er afhængig af såvel universiteterne som det internationale forskningsmiljø. Gennem etableringen af et større og stærkere samlet dansk forskningsmiljø vil instituttet fremstå som en naturlig og iøjnefaldende samarbejdspartner for udenlandske forskere og gøre det tiltrækkende for udenlandske forskere at deltage i instituttets forskningsmiljø, der delvist vil være engelsksproget. Det er hensigten, at instituttet skal fremme og fastholde dansk deltagelse i internationale forskningsnetværk.

Til stk. 2

Institut for Menneskerettigheder viderefører de opgaver, der i dag varetages af Det Danske Center for Menneskerettigheder, hvis vedtægt i sin formålsbeskrivelse er på linje med stk. 2, nr. 1-3 og 5-10.

Det Danske Center for Menneskerettigheder er indforstået med, at dets aktiviteter og aktiver overgår til den nye institution.

Ved stk. 2, nr. 4, sikres, at Institut for Menneskerettigheder får kompetence til at varetage de forpligtelser, der følger af Rådets direktiv af 29. juni 2000 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse (EF-Tidende 2000 L 180 s. 22), der i artikel 13 bestemmer følgende:

»Stk. 1. Medlemsstaterne udpeger et eller flere organer for fremme af ligebehandling af alle uden forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse. Sådanne organer kan være en del af institutioner, der har til opgave på nationalt plan at forsvare menneskerettighederne eller beskytte enkeltpersoners rettigheder.

Stk. 2. Medlemsstaterne sikrer, at disse organer også har kompetence til at

- bistå ofre for forskelsbehandling med at få behandlet deres klager over forskelsbehandling under hensyntagen til ofrenes, foreningernes, organisationernes og andre juridiske personers rettigheder, jf. artikel 7, stk. 2,
- indlede uafhængige undersøgelser af forskelsbehandling,
- offentliggøre rapporter og fremsætte henstillinger om spørgsmål vedrørende forskelsbehandling.«

Regeringen vil i begyndelsen af den kommende folketingssamling fremsætte et lovforslag, der nærmere fastlægger, hvorledes direktivet gennemføres inden den 1. juli 2003.

Til § 3

Centret etableres som en selvejende institution, der på de årlige finanslove modtager tilskud fra staten til dækning af centrets drift.

Til § 4

Centret kan modtage indtægter fra fonde m.v. og kan udføre indtægtsdækket virksomhed og tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed samt andre tilskudsfinansierede aktiviteter i henhold til gældende bestemmelser, fx ved at udføre konsulentopgaver og gennemføre efteruddannelseskurser for brugergrupperne. Der åbnes endvidere mulighed for, at fx Udenrigsministeriet kan indgå aftale med centret om flerårige udredningsprogrammer (og de dertil knyttede forskningsaktiviteter) og indgå aftale med centret om fx at overtage sekretariatsopgaven for Forskningsrådet for Udviklingsforskning, som hidtil er blevet varetaget af administrationsafdelingen ved Center for Udviklingsforskning, jf. herved det under bemærkningerne til § 1 anførte om

en udviklingskontrakt for Udenrigsministeriets vedkommende. Endvidere henvises til det i bemærkningerne til § 2, stk. 1, nr. 3, anførte vedrørende samarbejde om biblioteksbetjening af Udenrigsministeriet. Aftaler om indtægtsgivende aktiviteter forudsættes godkendt af såvel centerbestyrelsen som vedkommende institutbestyrelse. Indtægterne forudsættes med fradrag af administrationsbidrag og lign. at blive tilført vedkommende institut efter nærmere af centerbestyrelsen fastlagte interne regler.

Til § 5

Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder ledes af en centerbestyrelse, der træffer afgørelse i alle væsentlige spørgsmål om centrets økonomi og forvaltning, herunder generelle personale-spørgsmål. Centerbestyrelsen består af repræsentanter for institutbestyrelserne, herunder formændene, medarbejderrepræsentanter, samt en af udenrigsministeren udpeget formand, der kan være den neutrale opmand ved eventuelle interessekonflikter mellem de to institutbestyrelser. Alle faglige spørgsmål, herunder forskningsstrategi og arbejdsopgaver, inden for institutternes respektive arbejdsområder henhører under institutbestyrelserne. Spørgsmål om ansættelse og afskedigelse af forskere tilkommer ligeledes institutbestyrelserne.

Til § 6

Bestyrelsen for Institut for Internationale Studier består af 11 medlemmer, der udpeges i deres personlige egenskab af relevante forskningsråd, Styrelsen for Internationalt Udviklingssamarbejde, Rektorkollegiet, statsministeren, udenrigsministeren og forsvarsministeren, samt et medlem valgt af medarbejderne ved instituttet. Bestyrelsen vælger sin formand af egen midte.

Til § 7

Bestyrelsen for Institut for Menneskerettigheder består af 13 medlemmer, hvoraf seks medlemmer udpeges af Rådet for Menneskerettigheder, jf. nedenfor, to af rektor for Københavns Universitet, to af rektor for Aarhus Universitet og to af Rektorkollegiet, og et medlem vælges af medarbejderne ved instituttet. Af de af rådet udpegede medlemmer skal mindst to have tilknytning til de etniske minoriteter eller en humanitær organisation, der beskæftiger sig med områder af betydning for de etniske minoriteter. Af de af rektorerne for Københavns og Aarhus universiteter udpegede medlemmer skal mindst to være tilknyttet de juridiske faggrupper. Bestyrelsen vælger sin formand af

egen midte. I § 12, stk. 4, er fastsat en overgangsordning, der sikrer kontinuitet og identitet i forhold til det nuværende Menneskerettighedscenter.

Der nedsættes et Råd for Menneskerettigheder, der sammensættes således, at de synspunkter, som gør sig gældende blandt interesserede frivillige organisationer, særligt berørte offentlige myndigheder, interesserede forskere og andre særligt interesserede enkeltpersoner og grupper af personer, herunder de etniske minoriteter, afspejles. Rådet vil blive oprettet ved, at det hidtidige Centerråd for Det Danske Center for Menneskerettigheder konstitueres som Rådet for Menneskerettigheder. I forretningsordenen for Rådet for Menneskerettigheder fastsætter rådet selv regler for medlemskab af rådet i overensstemmelse med internationalt anerkendte principper for nationale menneskerettighedsinstitutioner. Der forudses en udvidelse af rådet bl.a. under hensyntagen til de i § 2, stk. 2, nr. 4, fastlagte opgaver, således at fx Rådet for Etniske Minoriteter og Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration repræsenteres. Rådet for Menneskerettigheder drøfter de overordnede retningslinjer for instituttets virksomhed i overensstemmelse med internationalt anerkendte principper – men har ikke kompetence til at gå ind i de enkelte udtalelser eller redogørelser – og påser, at instituttets aktiviteter er i overensstemmelse med dets formål efter denne lov. Rådet kan over for institutbestyrelsen fremsætte forslag til nye aktiviteter og vurdere forløbet af hidtidige aktiviteter.

Ved overførsel af den eksisterende struktur fra Det Danske Center for Menneskerettigheder skønnes lovforslaget at tilgodese, at Institut for Menneskerettigheder kan fortsætte Det Danske Center for Menneskerettigheds status som national menneskerettighedsinstitution i overensstemmelse med de internationale principper for sådanne institutioner, Paris-principperne, der er gengivet som bilag til bemærkningerne. Paris-principperne vil være gældende for såvel instituttets som bestyrelsens og rådets virksomhed.

Til § 8

Der tages skridt til, at alle tre bestyrelser kan være funktionsdygtige ved lovens ikrafttræden. Ved udpegelse af medlemmer til bestyrelserne vil ligestillingslovens bestemmelser om kønssammensætning ved be-

sættelse af visse bestyrelsesposter i den statslige forvaltning m.v. være gældende.

For at undgå, at loven skaber en struktur af uhenigtsmæssige udvalg og rådgivende fora, overlades det til institutbestyrelserne evt. at nedsætte særlige udvalg, herunder forskningsudvalg, og rådgivende fora til støtte for bestyrelserne eller til at skabe en bred faglig og folkelig kontaktflade.

Til § 9

Centrets administrative ledelse forestås af en centerdirektør, der udnævnes af centerbestyrelsen.

Hver af institutbestyrelserne udnævner en institutdirektør, der forestår instituttets faglige ledelse. Alle tre direktørstillinger besættes efter offentligt opslag. Det forudsættes, at der normalt vil blive tale om ansættelser for en tidsbegrænset periode.

Såfremt en eller flere af direktørerne ikke skulle være udnævnt eller tiltrådt ved lovens ikrafttræden, vil der blandt de sammenlagte institutters medarbejdere på chefsniveau efter de respektive bestyrelser nærmere bestemmelse blive udpeget fungerende direktører, indtil direktørerne kan tiltræde deres stillinger.

Til § 10

Der lægges vægt på, at der etableres betryggende retningslinjer for centrets budgetlægning, regnskabsafklæggelse og revision.

Til § 12

Loven træder i kraft pr. 1. januar 2003. Udenrigsministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelsen af § 2, stk. 2, nr. 4, der vil blive sat i kraft i forbindelse med ikrafttrædelsen af øvrig lovgivning vedrørende gennemførelsen af Rådets direktiv 2000/43/EF om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse (EF-Tidende 2000 L 180 s. 22) inden den 1. juli 2003. Direktivets gennemførelsesfrist er den 19. juli 2003. Lovgrundlaget for Dansk Udenrigspolitisk Institut, Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier og Center for Udviklingsforskning ophæves. Center for Freds- og Konfliktforskning og Det Danske Center for Menneskerettigheder er ikke oprettet ved lov. Endvidere ophæves loven om Nævnet for Etnisk Ligestilling, således at nævnet nedlægges pr. 31. december 2002.

»Paris-principperne«

*Uofficiel oversættelse***Principles relating to the status of national institutions**

General Assembly resolution 48/134 of 20 December 1993, Annex

Competence and responsibilities

1. A national institution shall be vested with competence to promote and protect human rights.

2. A national institution shall be given as broad a mandate as possible, which shall be clearly set forth in a constitutional or legislative text, specifying its composition and its sphere of competence.

3. A national institution shall, inter alia, have the following responsibilities:

- (a) to submit to the Government, Parliament and any other competent body, on an advisory basis either at the request of the authorities concerned or through the exercise of its power to hear a matter without higher referral, opinions, recommendations, proposals and reports on any matters concerning the promotion and protection of human rights; the national institution may decide to publicize them; these opinions, recommendations, proposals and reports, as well as any prerogative of the national institution, shall relate to the following areas:

Principper vedrørende nationale institutioners status

Generalforsamlingens resolution 48/134 af 20. december 1993, bilag

Kompetence og ansvarsområde

1. En national institution skal have kompetence til at fremme og beskytte menneskerettighederne.

2. En national institution skal have så bredt et mandat som muligt, og dette skal være klart defineret i en grundlovs- eller lovtekst, der angiver dens sammensætning og dens kompetenceområde.

3. En national institutions ansvarsområde dækker blandt andet følgende:

- (a) At afgive responsa, anbefalinger, forslag og rapporter om alle sager, der vedrører fremme og beskyttelse af menneskerettighederne, til regeringen, parlamentet eller en anden kompetent instans, på rådgivningsbasis enten på de pågældende myndigheders anmodning eller via dens udøvelse af sine beføjelser til at tage en sag op af egen drift; den nationale institution kan beslutte at offentliggøre dem; disse responsa, anbefalinger, forslag og rapporter samt eventuelle særlige rettigheder, som den nationale institution måtte have, skal vedrøre de følgende områder.

- (i) Any legislative or administrative provisions, as well as provisions relating to judicial organizations, intended to preserve and extend the protection of human rights; in that connection, the national institution shall examine the legislation and administrative provisions in force, as well as bills and proposals, and shall make such recommendations as it deems appropriate in order to ensure that these provisions conform to the fundamental principles of human rights; it shall, if necessary, recommend the adoption of new legislation, the amendment of legislation in force and the adoption or amendment of administrative measures;
- (ii) Any situation of violation of human rights which it decides to take up;
- (iii) The preparation of reports on the national situation with regard to human rights in general, and on more specific matters;
- (iv) Drawing the attention of the Government to situations in any part of the country where human rights are violated and making proposals to it for initiatives to put an end to such situations and, where necessary, expressing an opinion on the positions and reactions of the Government;
- (b) To promote and ensure the harmonization of national legislation regulations and practices with the international human rights instruments to which the State is a party, and their effective implementation;
- (c) To encourage ratification of the above-mentioned instruments or accession to those instruments, and to ensure their implementation;
- (d) To contribute to the reports which States are required to submit to United Nations bodies and committees, and to regional institutions, pursuant to their treaty obligations and, where necessary, to express an opinion on the subject, with due respect for their independence;
- (i) Alle lov- eller administrative bestemmelser samt bestemmelser vedrørende retsinstitutioner, hvis formål er at bevare og udvide beskyttelsen af menneskerettighederne; i den forbindelse skal den nationale institution undersøge de gældende lov- og administrative bestemmelser samt lovforslag og forslag, og den skal foretage sådanne indstillinger, som den finder passende med henblik på at sikre, at disse bestemmelser er i overensstemmelse med de grundlæggende principper for menneskerettighederne; den skal om nødvendigt anbefale, at der vedtages ny lovgivning, ændring af gældende lovgivning og vedtagelse eller ændring af administrative foranstaltninger;
- (ii) Enhver sag om overtrædelse af menneskerettighederne, som den beslutter at tage op;
- (iii) Udarbejdelse af rapporter om den generelle nationale situation på menneskerettighedsområdet samt om mere specifikke sager;
- (iv) Henledning af regeringens opmærksomhed på situationer i en hvilken som helst del af landet, hvor menneskerettighederne overtrædes, samt stille forslag til regeringen om initiativer, der kan bringe sådanne situationer til ophør, og hvor det måtte være nødvendigt, afgive en udtalelse om regeringens holdninger og handlinger;
- (b) Fremme og sikre harmoniseringen af national lovgivning, regler og praksis med de internationale menneskerettighedsinstrumenter, som staten er part i, samt deres faktiske gennemførelse;
- (c) Fremme ratificeringen af de ovennævnte instrumenter eller tiltrædelsen af disse instrumenter samt sikre, at de gennemføres;
- (d) Bidrage til de rapporter, som staterne skal afgive til de Forenede Nationers organer og komitéer og til regionale institutioner i henhold til deres traktatmæssige forpligtelser, og, hvor det måtte være nødvendigt, udtrykke sin mening om emnet med behørig respekt for deres uafhængighed;

- (e) To cooperate with the United Nations and any other organization in the United Nations system, the regional institutions and the national institutions of other countries that are competent in the areas of the promotion and protection of human rights;
- (f) To assist in the formulation of programmes for the teaching of, and research into, human rights and to take part in their execution in schools, universities and professional circles;
- (g) To publicize human rights and efforts to combat all forms of discrimination, in particular racial discrimination, by increasing public awareness, especially through information and education and by making use of all press organs.

Composition and guarantees of independence and pluralism

1. The composition of the national institution and the appointment of its members, whether by means of an election or otherwise, shall be established in accordance with a procedure which affords all necessary guarantees to ensure the pluralist representation of the social forces (of civilian society) involved in the promotion and protection of human rights, particularly by powers which will enable effective cooperation to be established with, or through the presence of, representatives of:

- (a) Non-governmental organizations responsible for human rights and efforts to combat racial discrimination, trade unions, concerned social and professional organizations, for example, associations of lawyers, doctors, journalists and eminent scientists;
- (b) Trends in philosophical or religious thought;
- (c) Universities and qualified experts;
- (d) Parliament;
- (e) Government departments (if these are included, their representatives should participate in the deliberations only in an advisory capacity).

- (e) Samarbejde med de Forenede Nationer og alle andre organisationer inden for de Forenede Nationer, de regionale institutioner og de nationale institutioner i andre lande, som er kompetente inden for området for fremme og beskyttelse af menneskerettighederne;
- (f) Bistå ved formuleringen af programmer for undervisning og forskning i menneskerettighederne og deltage i gennemførelsen heraf i skoler, på universiteter og i faglig sammenhæng;
- (g) Skaffe offentlig omtale af menneskerettighederne og bestræbelser på at bekæmpe alle former for diskrimination, særligt racediskrimination, ved at øge borgernes bevidsthed på området, særligt via oplysning og uddannelse samt ved at anvende alle medier.

Sammensætning og garanti for uafhængighed og pluralisme

1. Sammensætningen af den nationale institution og udnævnelse af dens medlemmer, hvad enten det sker ved valg eller på anden vis, skal fastlægges i overensstemmelse med en procedure, som sikrer alle nødvendige garantier med henblik på at sikre en pluralistisk repræsentation af alle samfundskræfter (i det civile samfund), som er involveret i menneskerettighedernes fremme og beskyttelse, særligt via beføjelser, som gør det muligt at etablere et effektivt samarbejde med, eller via tilstedeværelsen af, repræsentanter for:

- (a) Ikke-statslige organisationer med ansvar for menneskerettighederne og indsatsen for at bekæmpe racediskrimination, fagforeninger, implicerede sociale og faglige organisationer, for eksempel, foreninger for advokater, læger, journalister og fremtrædende videnskabsmænd;
- (b) Tendenser inden for filosofisk eller religiøs tænkning;
- (c) Universiteter og kvalificerede eksperter;
- (d) Parlamentet;
- (e) Ministerier (hvis disse er med, bør deres repræsentanter kun deltage i drøftelserne som rådgivere).

2. The national institution shall have an infrastructure which is suited to the smooth conduct of its activities, in particular adequate funding. The purpose of this funding should be to enable it to have its own staff and premises, in order to be independent of the Government and not be subject to financial control which might affect its independence.

3. In order to ensure a stable mandate for the members of the national institution, without which there can be no real independence, their appointment shall be effected by an official act which shall establish the specific duration of the mandate. This mandate may be renewable, provided that the pluralism of the institution's membership is ensured.

Methods of operation

Within the framework of its operation, the national institution shall:

- (a) Freely consider any questions falling within its competence, whether they are submitted by the Government or taken up by it without referral to a higher authority, on the proposal of its members or of any petitioner;
- (b) Hear any person and obtain any information and any documents necessary for assessing situations falling within its competence;
- (c) Address public opinion directly or through any press organ, particularly in order to publicize its opinions and recommendations;
- (d) Meet on a regular basis and whenever necessary in the presence of all its members after they have been duly convened;
- (e) Establish working groups from among its members as necessary, and set up local or regional sections to assist it in discharging its functions;
- (f) Maintain consultation with the other bodies, whether jurisdictional or otherwise, responsible for the promotion and protection of human rights (in particular ombudsmen, mediators and similar institutions);

2. Den nationale institution skal have en infrastruktur, der er egnet til, at den gnidningsløst kan udføre sine aktiviteter, særligt tilstrækkelige midler. Formålet med disse midler er, at institutionen har mulighed for at have sine egne medarbejdere og lokaler, således at den er uafhængig af regeringen og ikke er underlagt nogen økonomisk kontrol, der kan have indflydelse på dens uafhængighed.

3. For at sikre et stabilt mandat for den nationale institutions medlemmer, uden hvilket en reel uafhængighed ikke kan eksistere, skal deres udnævnelse effektueres via en forvaltningsakt, som skal fastsætte mandatets specifikke løbetid. Et sådant mandat kan forlænges, såfremt der sikres pluralisme i institutionens sammensætning.

Arbejdsformer

Inden for dens arbejdsrammer skal den nationale institution:

- (a) Frit behandle alle de spørgsmål, der falder inden for dens kompetenceområde, hvad enten de er forelagt den af regeringen, eller institutionen selv har taget spørgsmålet op uden forelæggelse for en højere myndighed, på indstilling fra dens medlemmer eller fra en rekvirent;
- (b) Høre alle personer og skaffe alle oplysninger og alle dokumenter, der er nødvendige for at bedømme forhold, der falder inden for dens kompetenceområde;
- (c) Henvende sig til offentligheden direkte eller via pressen, særligt med henblik på at offentliggøre dens meninger og anbefalinger;
- (d) Mødes regelmæssigt og efter behov under tilstedeværelse af alle dens medlemmer, efter at disse er blevet behørigt indkaldt;
- (e) Nedsætte arbejdsgrupper blandt dens medlemmer efter behov samt etablere lokale eller regionale afdelinger til at bistå i udførelsen af dens funktioner;
- (f) Holde samråd med andre instanser, der som myndighed eller på anden måde har ansvar for menneskerettighedernes fremme og beskyttelse (særligt ombudsmænd, mæglere og lignende institutioner);

- (g) In view of the fundamental role played by the non-governmental organizations in expanding the work of the national institutions, develop relations with the non-governmental organizations devoted to promoting and protecting human rights, to economic and social development, to combating racism, to protecting particularly vulnerable groups (especially children, migrant workers, refugees, physically and mentally disabled persons) or to specialized areas.

Additional principles concerning the status of commissions with quasi-judicial competence

A national institution may be authorized to hear and consider complaints and petitions concerning individual situations. Cases may be brought before it by individuals, their representatives, third parties, non-governmental organizations, associations of trade unions or any other representative organizations. In such circumstances, and without prejudice to the principles stated above concerning the other powers of the commissions, the functions entrusted to them may be based on the following principles:

- (a) Seeking an amicable settlement through conciliation or, within the limits prescribed by the law, through binding decisions or, where necessary, on the basis of confidentiality;
- (b) Informing the party who filed the petition of his rights, in particular the remedies available to him, and promoting his access to them;
- (c) Hearing any complaints or petitions or transmitting them to any other competent authority within the limits prescribed by the law;
- (d) Making recommendations to the competent authorities, especially by proposing amendments or reforms of the laws, regulations and administrative practices, especially if they have created the difficulties encountered by the persons filing the petitions in order to assert their rights.

- (g) I lyset af den væsentlige rolle, som de ikke-statslige organisationer spiller i udbredelsen af de nationale institutioners arbejde, knytte forbindelse med de ikke-statslige organisationer, der er engageret i menneskerettighedernes fremme og beskyttelse, økonomisk og social udvikling, bekæmpelse af racisme, beskyttelse af særligt sårbare grupper (særligt børn, indvandret arbejdskraft, flygtninge, fysisk og mentalt handicappede personer) eller specialiserede områder.

Tillægsprincipper vedrørende status for kommissioner med myndighedslignende beføjelser

En national institution kan være bemyndiget til at høre og behandle klager og anmodninger vedrørende individuelle sager. Den kan få forelagt sager af privatpersoner, deres repræsentanter, tredjemænd, ikke-statslige organisationer, sammenslutninger af fagforeninger eller andre repræsentative organisationer. I sådanne tilfælde og uden præjudice for de ovennævnte principper vedrørende kommissionernes andre beføjelser, kan de funktioner, de er betroet, være baseret på de følgende principper:

- (a) Søgning af en mindelig løsning via mægling eller, inden for lovens rammer, via bindende afgørelser eller, hvor det er nødvendigt, på grundlag af fortrolighed;
- (b) Oplysning af den part, som har indgivet anmodningen, om hans rettigheder, særligt de retsmidler, han har til rådighed, samt lette hans adgang til disse;
- (c) Høring af klager eller anmodninger eller videresendelse af dem til en anden kompetent myndighed inden for de af loven foreskrevne begrænsninger;
- (d) Komme med anbefalinger til de kompetente myndigheder, særligt ved at foreslå ændringer eller reformer af love, regler eller administrativ praksis, specielt hvis de har forårsaget de vanskeligheder, som de personer, der har indgivet anmodningerne, har mødt, med henblik på at forsvare deres rettigheder.

Til lovforslag nr. L 183. Skriftlig fremsættelse (21. marts 2002)

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder.

(Lovforslag nr. L 183).

Lovforslaget tilsigter at sammenlægge Dansk Udenrigspolitisk Institut, Center for Udviklingsforskning, Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier, Center for Freds- og Konfliktforskning og Det Danske Center for Menneskerettigheder til Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder.

Centret vil have til formål at beskæftige sig med fx europæisk politik, internationale juridiske, politiske og økonomiske relationer, forsvar, fred og sikkerhed, ulighed og udvikling, årsager til og bekæmpelse af fattigdom, voldelige konflikter, folkedrab og politiske massedrab, holocaust samt menneskerettigheder i ind- og udland.

Centret skal sikre øget dansk synlighed og gennemslagskraft i internationale forsknings-sammenhænge. Samtidig vil der gennem samling af institutionerne kunne foretages en koordinering af forskningsopgaverne og ressourcerne efter en overordnet vurdering af hele aktivitetsfeltet til gavn for både faglig produktion og udadvendte aktiviteter såvel i forhold til danske og udenlandske universiteter som andre internationale sammenhænge. I relation til udenlandske forskningsinstitutioner vil et bredere og samlet

udenrigspolitisk forskningsmiljø kunne fremstå som en mere naturlig og iøjnefaldende samarbejdspartner, hvilket også vil gøre det mere tiltrækkende for internationalt anerkendte forskere at indgå i analyse- og forskningsprojekter i Danmark. De nye muligheder for at åbne forskerskoler i samarbejde med de danske forskningsinstitutioner, der har ret til at tildele ph.d.-graden, vil kunne styrke opbygningen af et frugtbart forskeruddannelsesmiljø. Et samlet forskningsmiljø vil kunne øge kontakten og vekselvirkningen mellem forskningen og brugerne af forskningsresultater og give forskningen en mere central og integreret betydning i den politiske beslutningsproces.

Centret opbygges af to institutter, Institut for Internationale Studier, der omfatter de hidtidige aktiviteter under Dansk Udenrigspolitisk Institut, Center for Udviklingsforskning, Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier og Center for Freds- og Konfliktforskning, og Institut for Menneskerettigheder, der omfatter de hidtidige aktiviteter under Det Danske Center for Menneskerettigheder.

Centret oprettes som en selvejende institution. Staten yder et årligt tilskud til centrets drift. Lovforslaget vil ikke have statsfinansielle konsekvenser ud over hvad der allerede fremgår af finansloven.

Idet jeg i øvrigt henviser til de bemærkninger, der ledsager forslaget, skal jeg tillade mig at anbefale det til det høje Tings velvillige behandling.